

Pro Accesibilitate Pro Incluziune Pro Democrație!

SUBIECTE DE INTERES SPECIAL:

La Chișinău
urmează a fi
creat un Centru
Republican de
Diabet

Cine
beneficiază de
Tratamente
balneosanatori
ale - gratis?!

Oportunitate
pentru tinerii
cu dizabilități
din RM de a
participa la un
traning de in-
struire în
orașul Sofia,
BULGARIA

*Cunoaște-mă pentru abilitățile
mele, nu pentru dizabilitățile mele.*

Robert M. Hensel

DIN ACEST NUMĂR:

La Chișinău s-a deschis prima ȘCOALĂ AUTO pentru 2
persoanele cu dizabilități

„Legea 2% „– o speranță pentru copiii cu autism din 4
Republica Moldova

A fost inaugurat Centrul Regional de Acces la Informație 6
pentru persoanele cu deficiențe de vedere din mun. Bălți

Limbajul semnelor – o cale spre induziunea socială a persoanelor cu 8
dizabilități de auz

Acest Buletin Informativ este o tribună de lobby și advocacy al comunității persoanelor cu dizabilități și oferă tuturor celor interesați o imagine de ansamblu asupra necesităților speciale și a problemelor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități din Republica Moldova.

Buletinul își propune să faciliteze procesul de comunicare cu autoritățile și societatea civilă pentru a spori gradul de accesibilitate, incluziune socială a persoanelor cu dizabilități, dar și pentru a promova un comportament pro-activ al acestora în viața comunitară.

Această publicație este realizată de Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire din Republica Moldova, în parteneriat cu Asociația Surzilor din Republica Moldova, în cadrul proiectului „**Edificarea unui „pod de comunicare” proactivă – demers pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități de auz**”, implementat cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei și de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.

La Chișinău s-a deschis prima ȘCOALĂ AUTO pentru persoanele cu dizabilități

La Chișinău s-a deschis prima școală auto pentru persoanele cu dizabilități, care deține mașini adaptate.

Școala auto "Arta conducerii,, pune la dispoziția persoanelor cu nevoi speciale, care doresc să dețină permis de conducere de categoria "B", școlarizare teoretică și practică.

Mai multe detalii despre serviciile oferite, le găsiți, accesînd site-ul: <http://artaconducerii.md>

sau la adresa de e-mail:

artaconducerii@gmail.com

sau la adresa: Str. Doina 104, or. Chișinău, MD-2059, Republica Moldova

Sursa: <http://motivatie.md/index.php?pag=news&id=1060&rid=924&l=ro#sthash.ZkpzGykr.dpuf>

Oportunitate pentru tinerii cu dizabilități din RM de a participa la un training de instruire în orașul Sofia, BULGARIA

În perioada 24-25 septembrie 2016, în orașul Sofia, Bulgaria va avea loc un training pentru tinerii cu dizabilități din Europa Centrală și de Est, care sînt activi în promovarea toleranței și egalității.

Totodată, participanții vor avea oportunitatea să participe la o conferință internațională în domeniul vieții independente, care va fi organizată în același oraș.

Atît trainingul, cît și conferința vor avea loc în limba engleză, iar organizatorii vor suporta toate cheltuielile de transport, cazare, alimentare. Persoanele interesate, pot găsi o informație mai amplă, accesînd linkul:

<http://www.enil.eu/news/enils-peer-support-training-24-25-september-sofia-call-for-eastern-and-central-europe-now-open/>. Tot la acest link, veți găsi aplicația on-line, ce necesită a fi completată cu toate datele necesare.

Sursa: <http://motivatie.md/index.php?pag=news&id=1060&rid=923&l=ro#sthash.elOZbLqg.dpuf>

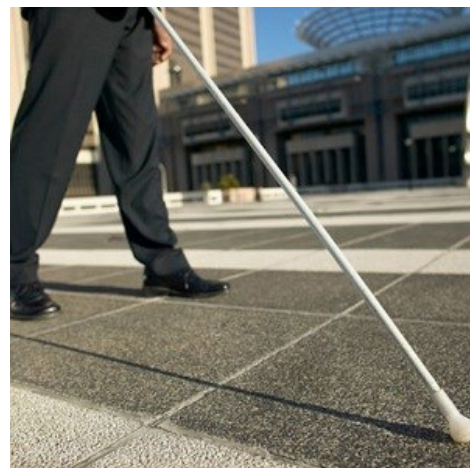
Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova din nou activă în susținerea accesibilității

Mai mulți membri ai Asociației „MOTIVAȚIE” din Moldova s-au alăturat inițiativei lansată de către Părinții din inițiativa „PUNE UMĂRUL”, prin care au demonstrat că străzile Chișinăului nu sunt accesibile nici pentru persoanele cu dizabilități, nici pentru părinții cu cărucioare.

Astfel, participanții la acțiune și-au dat întâlnire în fața Muzeului Național de Istorie și au mers pe jos până la Primăria Chișinău, unde au depus petiția privind problema trotuarelor stricate, blocate, bordurilor înalte și rampelor abrupte pe străzile din Chișinău.

Menționăm că de mai mulți ani, Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova luptă împotriva inaccesibilității și promovează dreptul la viață independentă și libertate.

Sursa: <http://motivatie.md/index.php?pag=news&id=1060&rid=923&l=ro#sthash.eIOZbLgq.dpuf>

A.O. “SOS Autism” desfășoară traininguri pentru cadrele didactice de sprijin

La sfârșitul acestei primăveri, A.O. “SOS Autism” a organizat un training pentru cadrele didactice de sprijin din trei școli din Chișinău care practică incluziunea. Acest training, cu denumirea „Metode de învățare bazate pe principiile analizei comportamentale aplicate pentru incluziunea copiilor cu TSA în instituțiile de învățământ”, a fost completat cu ore practice în cadrul Centrului de Resurse și Abilitare SOS Autism.

Galina Basistaia, mama unui copil cu autism de 7 ani, ne povestește: "Noi cu Denis vom beneficia direct de pe urma acestui curs, deoarece cadrul de sprijin din școala în care va merge Denis a participat la acesta. Suntem mulțumiți și fericiți că cineva se gândește și la binele copiilor noștri. Cadrul nostru de sprijin susține că a învățat multe lucruri utile pe care le va aplica neapărat și care vor fi eficiente pentru incluziunea lui Denis în școală."

Acest eveniment a fost realizat de A.O. “SOS Autism” cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

„Legea 2% „– o speranță pentru copiii cu autism din Republica Moldova

Centrul de Resurse și Abilitare SOS Autism este cam dificil de găsit. Amplasat pe teritoriul fostei școli internat nr.2, într-o clădire avariată a unui cămin, cu zăbrele la ferestre, Centrul arată mai degrabă a închisoare decât a instituție de reabilitare. Ca un colțșor de rai este etajul 3 al acestei clădiri, unde părinții-beneficiari ai centrului, cu eforturi comune, au făcut o reparație cosmetică anul trecut.

Întreținerea Centrului – pe umerii părinților

Galina Basistaia, administrator la Centrul de Resurse și Abilitare SOS Autism, povestește despre multiplele probleme cu care se confruntă Centrul: „Clădirea care ne-a fost acordată de către Primăria Chișinău este foarte veche și avariată. Deși am făcut împreună cu părinții și un donator privat reparație la două etaje, situația rămîne a fi una deplorabilă. Avem probleme foarte mari cu rețeaua de apă și canalizare, din trei blocuri sanitare de la cele trei etaje, cît de cît funcțional este doar unul, dar și acela fără apă. Rețeaua electrică este de asemenea șubredă. Din banii pe care îi achită părinții pentru terapie reușim cu greu să acoperim cheltuielile curente, supraviețuind astfel de la o lună la alta.”

Centrul de resurse și abilitare SOS Autism este unul din cele două centre din Republică, care se ocupă de copiii cu autism la moment. Acest Centru este înființat de către Asociația Obștească SOS Autism, fondată de părinți ai copiilor cu autism. Unica sursă de finanțare a acestui Centru sunt părinții care achită serviciile de terapie, fac donații materiale și întrețin cît de cît clădirea.

“Noi nu cerem pomană de la stat”

„Ne este extrem de greu”, declară Diana Borzin, mama lui Sandu, un copil cu autism de 5 ani, „ne permitem să achităm doar minimul necesar de ore de terapie pe săptămînă pentru Sandu (10 ore). Dar la Centru mai sunt și terapii suplimentare pe care ne-am dori foarte mult să le facem, cum ar fi terapia prin lut, muzicoterapia etc. Asta pentru a identifica un talent, o direcție în care să mergem și care i-ar place lui Sandu și i-ar permite să se exprime într-un fel, deoarece este nonverbal. De altfel, este foarte talentat, fredonează melodii și este curios din fire și are toate șansele la un trai decent, dacă i-am crea niște deprinderi de pe acum, care ar deveni profesie pe viitor. Ne-maivorbind de procurarea unui sistem PECS, care costa peste 1000 euro, dar de care avem foarte mare nevoie pentru a putea comunica cu fiul nostru. Lucrează doar soțul, eu fiind nevoită să am grijă de Sandu în permanență.”

Aliona Dumitraș, director executiv AO SOS Autism și mamă al unui copil cu autism, menționează că o colaborare cu autoritățile statale se rezumă doar la politicile publice, „partea financiară nu este nici într-un fel acoperită de stat, din contra, achităm arenda pentru clădirea avariată în care stăm și costuri enorme pentru servicii comunale, mai ales pentru agentul termic”. „Noi nici nu cerem pomană de la stat”, adaugă ea, „vrem doar să se adopte mecanismul Legii 2%, ca să putem să ne găsim singuri surse de existență, cum se face în alte țări, mai ales în România. Suntem părinți destul de activi, nu ne plângem de milă, vrem doar condiții ca să putem lucra”.

De trei ani Parlamentul încearcă să adopte Legea 2%

Multașteptată și mult discutată Lege 2%, după cum au botezat-o jurnaliștii, a fost susținută în Guvern în aprilie anul curent și este, de fapt, o modificare a Codului Fiscal prin introducerea alin. (7) al art. 88 care garantează dreptul persoanelor fizice de a repartiza cel mult 2% din impozitul lor pe venit pentru susținerea organizațiilor necomerciale de utilitate publică și a instituțiilor religioase.

La moment, această lege așteaptă aprobarea Parlamentului în a treia lectură (informație din 9 iunie 2016). Este, însă, mult prea devreme să anunțăm victorie, pentru că nu este pentru prima dată cînd această lege este înaintată spre aprobare Parlamentului. Mai mult, în 2013, Legea 2% chiar a fost aprobată de Parlament, pentru ca, ulterior, să fie declarată neconstituțională pe motiv că nu ar fi avut acceptul Guvernului și nu au fost consultate autoritățile publice locale.

În iulie 2014, Parlamentul adoptă o nouă Lege 2%, aici însă s-a implicat societatea civilă, a cărei drepturi erau vădit lezate în comparație cu instituțiile religioase, primelor impunîndu-li-se obținerea certificatului de utilitate publică.

În aprilie anul curent, Guvernul a înaintat spre aprobare o variantă modificată a Legii 2%, care, mai mult sau mai puțin, satisface toate obiecțiile societății civile.

Anul următor vom putea dona 2% din impozitul pe venit (?)

Astfel, dacă Legea 2% va fi, totuși, aprobată de Parlament și printr-o minune va rămîne constituțională, cetățenii Republicii Moldova vor putea acorda 2% din impozitul pe care-l achită statului – spre finanțarea organizațiilor non-guvernamentale. În lista ONG-urilor se înscriu: organizațiile necomerciale, organizațiile partidelor politice, cultele religioase și părțile componente ale acestora. Totuși, lista urmează a fi stabilită de Ministerul Justiției și publicată până la 31 decembrie anul curent. Toate ONG-urile, deci și instituțiile religioase, pentru a putea beneficia de cele 2% din impozitul pe venit, vor trebui să demonstreze că desfășoară activitate socială, că activează cel puțin un an și nu au datorii la bugetul public național.

Potrivit amendamentelor, începând cu 1 ianuarie a anului fiscal următor, contribuabilii, care sunt persoane fizice, nu desfășoară activitate antreprenorială și nu au datorii pentru perioadele fiscale anterioare, vor putea direcționa până la 2% din impozitul pe venit, datorat bugetului de stat, pentru finanțarea activităților ONG-urilor. Se propune să o facă atunci când depune declarația de venit prin faptul că va menționa intenția sa de a dona cele 2% unei organizații.

Help Autism Romania a colectat 3,2 mln RON

O practică similară există în mai multe țări europene. Contribuabilii din România și Bulgaria, de exemplu, aloca pentru susținerea organizațiilor necomerciale același quantum procentual din impozitul pe venit.

În România procedura de redirectionare a celor 2% din impozitul pe venit către o organizație nonguvernamentală este relativ simplă. Organul Fiscal pune la dispoziție două formulare care pot fi descărcate electronic: unul pentru impozitul pe venit din salariu și altul pentru venituri aferente. Contribuabilul completează unul din aceste formulare în dependență de tipul de venituri de care dispune, bifează căsuța corespunzătoare, indică suma pe care vrea să o redirectioneze și datele organizației căreia îi este destinată această sumă. Documentul se depune la organul fiscal.

În anul fiscal 2015, în România, cel mai mare beneficiar al redirectionării a 2% din impozit a fost Asociația Help Autism, care a reușit să colecteze 3,2 milioane RON, mobilizând cu eforturi proprii 44.000 oameni să direcționeze către ei banii care altfel ar fi mers în caznaua statului.

Legea 2% - o speranță pentru Centrul „SOS Autism”

Aliona Dumitraș, director executiv SOS Autism, declară: “Cu un venit suplimentar din acele 2% redirectionate, am aduce la un bun sfârșit reparația clădirii Centrului de resurse și abilitare SOS Autism, astfel deschizând noi săli de terapie, ca să putem acoperi lista lungă de așteptare pe care o avem la moment. Visăm de asemenea ca terapia să fie măcar parțial gratuită, deoarece povara financiară este foarte grea pentru părinți, iar cel mai mult ne doare faptul că la periferii nu există nici o speranță pentru copiii cu autism, deoarece nu există nici diagnosticare și nici abilitare.”

AO SOS Autism a fost fondată în 2008 de un grup de părinți cu copii cu autism și este frecventată, în prezent, de aproximativ 40 de familii în care crește un copil cu autism.

Autor: Olga GUZUN

A fost inaugurat Centrul Regional de Acces la Informație pentru persoanele cu deficiențe de vedere din mun. Bălți

În data de 16 iunie 2016 în mun. Bălți a fost inaugurat Centrul Regional de Acces la Informație pentru persoanele cu deficiențe de vedere. Evenimentul a fost deschis în prezența vice-ministrului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Dl. Vitalie Tarlev.

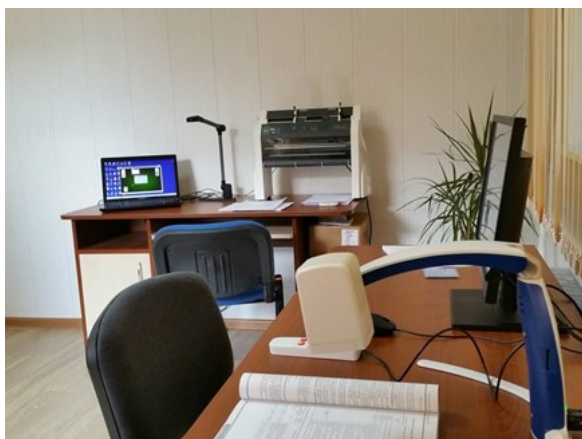
Proiectul a fost implementat cu suportul Uniunii Internaționale de Comunicații și de resort a ministerului.

Centrul este dotat cu echipamentul necesar (computere cu soft-uri speciale pentru nevăzători și slab văzători - JAWS și MAGIC, display Braille, imprimantă Braille, dispozitive electronice speciale de mărit tiparul plat, luche digitale portabile, cititoare universale (Reader) de accesare a informației de orice tip:

- Braille,
- Tipar obișnuit,
- Audio
- Digital.

Persoanele cu deficiențe de vedere din regiunea municipiului Bălți, ce doresc să pășească în lumea interesantă și infinită a tehnologiilor informaționale sunt așteptați cu drag la Centrul Regional de Acces la Informație.

AUDIENȚA CETĂȚENILOR LA CNAS

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 689 din 13.11.2009 cu privire la organizarea audienței cetățenilor, la Casa Națională de Asigurări Sociale este stabilit un grafic de audiență al vizitatorilor:

- **Laura GRECU**, Președinte – în prima și treia zi de luni a lunii curente, începând cu ora 14.00;
- **Alexei SÎCI**, Vicepreședinte – în a doua zi de luni a lunii curente, începând cu ora 14.00;
- **Tatiana POPA**, Vicepreședinte – în a patra zi de luni a lunii curente, începând cu ora 14.00.

Programarea audiențelor se face în zilele lucrătoare la telefonul **022 257 825**.

Primirea în audiență a cetățenilor de către șefii CTAS are loc în fiecare zi de marți și joi, conform actelor normative în vigoare.

La Chișinău urmează a fi creat un Centru Republican de Diabet

Premierul Pavel Filip a avut, recent o întâlnire cu președinta Federației Internaționale de Diabet, regiunea Europeană, Şehnaz Karadeniz, aflată în prima sa vizită în Republica Moldova. Discuția s-a axat pe aspectul intensificării cooperării dintre Guvernul Republicii Moldova și Federația Internațională de Diabet. De asemenea, în cadrul întâlnirii au fost abordate problemele legate de aplicarea mai multor concepte de prevenire a diabetului zaharat, precum și de implementarea măsurilor pentru sprijinirea bolnavilor cu diabet din Republica Moldova.

Prim-ministrul a exprimat grațitudine Federației Internaționale de Diabet pentru implicarea în dezvoltarea mai multor proiecte în țara noastră, cum ar fi școlarizarea specialiștilor moldoveni în domeniul prevenirii diabetului și acordarea grantului pentru deschiderea Secției de diagnosticare a complicațiilor diabetului zaharat. De asemenea, Șeful Executivului a vorbit despre acțiunile pe care le realizează Guvernul în vederea susținerii bolnavilor cu diabet zaharat.

„Actualmente, statul asigură integral bolnavii de diabet cu insulină. Recent, în lista de produse compensate de Compania Națională de Asigurări în Medicină au fost introduse testele pentru aprecierea glicemiei în sânge, ceea ce va face posibilă verificarea și monitorizarea permanentă a stării bolnavului, un element important pentru toți diabeticii”, a menționat Pavel Filip.

Totodată, Premierul a declarat că mizează pe susținerea Federației Internaționale de Diabet în crearea unui Centru Republican de Diabet la Chișinău, care va asigura întreg procesul de asistență specializată, diagnosticarea, tratamentul și acordarea suportului necesar bolnavilor de diabet.

La rândul său, Şehnaz Karadeniz a confirmat disponibilitatea organizației pe care o reprezintă de a susține realizarea acestui proiect important în Republica Moldova, menționând că un obiectiv important în acest sens trebuie să fie prevenirea și controlul asupra diabetului zaharat.

Interlocutorii au făcut și un schimb de opinii privind Programul Național al Controlului Diabetului pentru anul 2017, care urmează să fie elaborat de către Ministerul Sănătății în comun cu organizațiile neguvernamentale de profil, conform recomandărilor specialiștilor Federației Internaționale de Diabet, precum și ai altor experți internaționali.

Sursa: <http://gov.md/ro/content/la-chisinau-urmeaza-fi-creat-un-centru-republican-de-diabet>

Limbajul semnelor – o cale spre incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități de auz

Asociația Surzilor din Republica Moldova, în calitate de beneficiar, împreună cu Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire din Republica Moldova (Alianța INFONET), în calitate de partener, implementează începând cu data de 15 iunie 2016, proiectul Promovarea conceptului de translație în limbajul semnelor - o cale spre incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități de auz.

Perioada de implementare a proiectului este de 6 luni (15 iunie – 15 decembrie 2016), cu o valoare de 307.637,85 lei și este finanțat de Confederația Elvețiană. Proiectul are drept scop principal mărirea gradului de incluziune socială a persoanelor cu deficiențe de auz prin mobilizarea persoanelor cu deficiențe de auz, deschidere spre exterior, față de societate și promovarea conceptului de limbaj al semnelor.

Obiectivele specifice ale proiectului:

O1: Elaborarea și publicarea „Dicționarului limbajului semnelor din Republica Moldova”.

O2: Promovarea limbajului semnelor ca mijloc de incluziune socială a persoanelor cu deficiențe de auz și diseminarea celor mai bune practici în cadrul proiectului.

Grupul țintă este comunitatea persoanelor cu dizabilități de auz din Republica Moldova, care este formată din circa 5000 de persoane. Pe termen lung beneficiari ai acestui proiect sunt: rudele și părinții copiilor cu dizabilități, educatorii și pedagogii, asistenții sociali și medicii, polițiștii și funcționarii publici etc. – toți cei care interacționează constant, ocazional sau în interes de serviciu cu persoanele cu dizabilități de auz.

„Dicționarului limbajului semnelor din Republica Moldova” vă avea 700 de pagini și va conține peste 2000 de gesturi, cu o descriere în limbile română, engleză și rusă. Lansarea dicționarului va avea loc peste 6 luni în incinta unei biblioteci publice. Tirajul de 300 de exemplare va fi distribuit prin intermediul: filialelor teritoriale ale Asociației Surzilor din Republica Moldova; celor 6 instituții de specialitate pentru copiii hipoacuzici (Cahul, Bălți și Hîrbovăț (raionul Călărași) și municipiul Chișinău); Bibliotecii Naționale; rețelei bibliotecilor municipale și raionale; Ministerului de Afaceri Interne și secțiilor raionale de poliție; Casei Naționale de Asigurări Sociale și a filialelor raionale; Ministerului Sănătății și a spitalelor raionale; Oficiilor Forței de Muncă și a filialelor raionale etc.

Rezultatele proiectului vor genera efecte pozitive pe termen lung, vor contribui la facilitarea procesului de comunicare și interacțiune cu persoanele cu dizabilități de auz, aprofundând drepturile persoanelor cu necesități speciale și sporind gradul lor de incluziune socială.

Acest proiect este realizat de Asociația Surzilor din Republica Moldova în parteneriat cu Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire din Republica Moldova (Alianța INFONET), cu suportul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare, SDC.

Video promoțional: https://youtu.be/_wXi76kZ97A

Pentru informații suplimentare: Natalia Babici, Prim Vice-președinte, Asociația Surzilor din RM, + 373 69371371, deaf.moldova@gmail.com și Victor Koroli, Director Proiect, Alianța INFONET, +373 69252453, vkoroli@gmail.com

Sursa: <http://www.civic.md/stiri-ong/33195-limbajul-semnelor-o-cale-spre-incluziunea-sociala-a-persoanelor-cu-dizabilitati-de-auz.html#sthash.21sHUQaX.dpuf>

Condiții medicale moderne, la Institutul Mamei și Copilului

În data de 10 iunie 2016 a avut loc ceremonia de inaugurare a intrării principale a maternității Institutului Mamei și Copilului din Chișinău. Instituția medico-sanitară a fost renovată și modernizată în cadrul campaniei sociale „Renaște Moldova”, inițiată de către Fundația Edelweiss.

La evenimentul de inaugurare au participat viceministrul Sănătății, Oleg Creciun, ambasadorul României în Republica Moldova, Marius Lazurca, fondatorul Fundației Edelweiss, Vlad Plahotniuc, dar și de mai mulți medici din cadrul instituției medicale.

Lucrările de renovare au durat doi ani. În acest timp, s-a reușit reparația și modernizarea sălilor de naștere, a sălilor de lăuzie, a saloanelor pentru nou-născuți, a secției de internare a maternității, precum și construirea unei rampe de acces. Sălile renovate au fost dotate și cu aparatură și tehnică modernă, conform standardelor europene.

Acest lucru a fost posibil datorită contribuției în valoare de 1 milion de euro venită din partea Fundației Edelweiss și 2,5 milioane de euro oferiți de Guvernul României.

Totodată, urmează să mai fie renovat departamentul de urgență în pediatrie și secția de ginecologie și endocrinologie.

Anual, peste 5.000 de copii sunt aduși pe lume la Maternitatea Mamei și Copilului și peste 40.000 de pacienți beneficiază de serviciile medicale ale acestei instituții medicale.

Sursa: <http://www.ms.gov.md/?q=stiri/conditii-medicale-moderne-institutul-mamei-si-copilului>

Specialiștii în sănătate mintală, pregătiți să ofere asistență complexă la domiciliu

170 de angajați din centrele comunitare de sănătate mintală și spitalele din țară au încheiat, săptămâna trecută, programul de instruire necesar pentru acordarea asistenței multidisciplinare la domiciliile beneficiarilor. Training-urile au avut loc în cadrul Proiectului „Reforma serviciilor de sănătate mintală în Moldova”, implementat de Ministerul Sănătății, Instituția Privată TRIMBOS Moldova, NIVEL Institute, Liga Română de Sănătate Mintală și finanțat de Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare. În programul de training care a avut loc timp de șapte luni, în intervalul noiembrie 2015 - mai 2016, au participat 170 de psihologi, psihiatri, asistenți medicali și sociali, care își desfășoară activitatea în cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală și în instituțiile spitalicești din țară. Sesiunile de instruire au fost organizate simultan la Chișinău, Bălți și Orhei.

Angajații din domeniul sănătății mintale s-au familiarizat cu noile abordări și metode de lucru cu persoanele cu probleme de sănătate mintală prevăzute în programul de reformă. Specialiștii au mai învățat cum să desfășoare interviuri motivaționale și cum să colaboreze cu beneficiarii de la egal la egal. Tot ei au fost instruiți în legătură cu managementul agresivității și modalitățile de conlucrare eficientă în cadrul echipelor multidisciplinare. De asemenea, participanții la training au înșușit cum să identifice actorii sociali relevanți la nivel de comunitate, pentru acordarea unui suport optim beneficiarilor.

Reforma serviciilor de sănătate mintală urmărește îmbunătățirea bunăstării acestui grup de pacienți, prin acces la serviciile respective la nivel de comunitate. Reforma se bazează pe serviciile de asistență multidisciplinară la domiciliu. Acest tip de tratament implică îmbinarea serviciilor moderne medicale cu cele sociale, astfel încât beneficiarii să se poată reintegra cât mai bine în societate. Sursa: <http://www.ms.gov.md/?q=stiri/specialistii-sanatate-mintala-pregatiti-sa-ofere-asistenta-complexa-domiciliu>

Atelier de lucru „Introducere în tehnica descrierii audio a operelor de creație artistică”

Recent la sediul Centrului Național de Informare și Reabilitare al Asociației Nevăzătorilor din RM a fost desfășurat atelierul de lucru intitulat „Introducere în tehnica descrierii audio a operelor de creație artistică”, echipamentul necesar fiind în dotare. Pe parcursul a 5 zile sunt instruite 4 persoane. Instruirea este realizată de către inginerul Viorel Zaporozan, expert CNIR. Lista sesiunilor introductive cuprinde următoarele tematici: „Creația artistică” și „Arta cinematografică” care sunt susținute de regizorul Valeriu Jereghi.

Activitățile teoretice sunt combinate cu activitățile practice, participanții au posibilitatea să lucreze, atât la nivel de grup, cât și să experimenteze în mod individual.

La finalul instruirii aceștia vor avea abilități introductive în tehnica descrierii audio a operelor de creație artistică.

Cele 4 persoane instruite în domeniul „tehnicii descrierii audio a operelor de creație artistică” vor fi angajate să presteze servicii de descriere audio-live, în timpul proiecțiilor publice de film la Basarabeasca, Bălți și Chișinău.

Pe termen lung, credem că acest serviciu poate fi dezvoltat de către CNIR, comunitatea persoanelor cu dizabilități de vedere și replicate în sălile de cinema, teatru, muzee, stadioane etc.

Modelul pe care ne propunem să-l pilotăm presupune următoarele proceduri tehnice:

- realizarea unui scenariu cu descrieri audio de orientare și explicare a celor ce se realizează pe ecran, în spatele replicilor actorilor. Aceste comentarii vin să completeze percepția și înțelegere persoanelor cu dizabilități de vedere despre evenimentele care se desfășoară pe ecran. Aceste comentarii vor

fi elaborate de echipa proiectului, experții CNIR și aprobate, în ultima instanță de domnul Valeriu Jereghi.

- Comentariile aprobate de regizor vor fi sonorizate de către un dictator profesionist în studioul CNIR. După care experții CNIR vor suprapune textul citit de dictator pe banda filmului, în intervalul între replicile actorilor. Versiunea finală va fi aprobată de către domnul Valeriu Jereghi și doar după aceasta ea va putea fi utilizată exclusiv pentru proiecție în comunitatea persoanelor cu dizabilități de vedere.

- Pilotarea modelului incluziv – de asemenea, ne propunem să pilotăm o soluție tehnică pentru „proiecțiile incluzive” a filmelor. Astfel de proiecții sunt acelea la care participă, atât spectatori obișnuiți, cât și persoanele cu dizabilități de vedere. Spre exemplu, într-o sală obișnuită de cinema. Spectatorul cu abilități privește filmul live în mod independent.

Spectatorul cu dizabilități de vedere utilizează echipament suplimentar – căști conectate la telefonul său mobil sau un receptor radio setat pe unde FM. Iar comentariile de după cadru sunt citite de către un dictator.

Acest model funcționează după principiul „translărilor simultane”. Soluția tehnică va fi asigurată prin achiziționarea unui emițător FM (FU-7C 7W transmitter with 12 V power adapter). După finalizarea proiectului acest echipament va rămâne în dotarea CNIR și va fi utilizat pentru demonstrații cinematografice, atât la sediul CNIR, cât și alte spații ale organizațiilor teritoriale ale Asociației Nevăzătorilor din Moldova, precum, și la cerere, în alte spații publice.

Sursa: [Alianta CCAI](#)

Noi oportunități de ocupare și angajare pentru tinerii cu dizabilități și familiile lor oferite de Centrul „Speranța”

Centrul „Speranța” este o organizație ne-guvernamentală din Republica Moldova a cărei scop major este de a contribui la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Principiile majore în baza cărora este ghidată activitatea organizației sunt: implementarea unei abordări inovative și participative în dezvoltarea programelor și serviciilor, precum și, asigurarea răspunsului la nevoile beneficiarului.

O perioadă majoră din activitatea organizației a fost dedicată inițierii, dezvoltării, implementării și promovării practicilor de educație incluzivă a copiilor cu dizabilități. Practica dezvoltată de Centrul „Speranța” a fost preluată de instituții guvernamentale și neguvernamentale, regăsindu-se în documente de politici din domeniul educației incluzive.

În ultimii ani ne confruntăm cu dificultatea asigurării continuității procesului de incluziune a elevilor/tinerilor cu dizabilități. Aveam situația tinerilor care, din cauza șanselor limitate de încadrare în instituții de formare profesională sau de angajare. Atunci, a apărut ideea inițierii unui nou program al Centrului care să susțină procesul de formare vocațională și incluziune în câmpul muncii a tinerilor cu dizabilități. În iunie 2015, am inițiat programul de susținere în procesul de formare vocațională și incluziune în câmpul muncii, cu suportul Fundației World Jewish Relief, Marea Britanie.

Scopul programului este de a crește șansele de angajare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități/ dificultăți de învățare din Republica Moldova, prin dezvoltarea și implementarea unui model de formare vocațională și acordarea suportului pentru angajarea în câmpul muncii.

În cadrul programului au fost selectați 25 tineri cu dizabilități, care au beneficiat de suport individualizat, și anume:

Identificarea necesităților de dezvoltare, elaborarea și implementarea planului individual de dezvoltare și angajare în câmpul muncii;

- Elaborarea și implementarea Planurilor individuale de dezvoltare și angajare în câmpul muncii.

- Ședințe de orientare vocațională și pregătire pentru angajare –

organizate pentru 25 tineri cu dizabilități;

- Informare și consiliere informațională în procesul de identificare a unei instituții vocaționale sau în procesul de căutare a unui loc de muncă;

- Acordarea suportului individualizat pentru formare vocațională și angajare în câmpul muncii, de către mentorul în angajare (job coach).

În același timp, ținând cont de faptul că piața muncii este mai puțin accesibilă pentru tinerii cu dizabilități, în Aprilie 2016, Centrul „Speranța” a inițiat procesul de creare a oportunităților de ocupare și angajare pentru tineri cu dizabilități, mame a copiilor cu dizabilități severe și cupluri mamă – copil. Astfel, a fost lansat procesul de dezvoltare a:

A) a unei întreprinderi sociale care se va ocupa cu deshidratarea la rece a fructelor, legumelor și verdețurilor. Activitatea întreprinderii va fi lansată în iulie 2016 și va oferi oportunitatea de angajare pentru 4 tineri cu dizabilități și un asistent la locul de muncă, care de asemenea, va fi selectat din grupuri vulnerabile.

B) a unui atelier protejat pentru crearea cărților și jucăriilor senzoriale. În cadrul atelierului sunt implicate

Circa 15 mame a copiilor cu dizabilități, tineri cu dizabilități și cuplu mamă copil sunt implicați în crearea cărților senzoriale, care aplică cunoștințele și experiența acumulată în lucrul pentru dezvoltarea și recuperarea propriilor copii. În perioada aprilie – iunie, grupul de participanți sunt implicați într-un program de instruire în croitorie și crearea cărților senzoriale.

Grupul de participanți deja au dezvoltat primele concepte ale paginilor cărților. Cărțile create vor fi personalizate, astfel încât, orice persoană care va dori să facă un cadou plăcut, atractiv și dezvoltativ pentru copilul său sau pentru cineva apropiat, o va putea face, comandând cărți create de tineri cu dizabilități și mămici ai

copiilor cu dizabilități. Fiecare persoană interesată își va putea alege propriul model de carte. Prin aceasta vor contribui și la asigurarea unui venit în plus pentru 15 familii a copiilor cu dizabilități.

Astfel, Centrul „Speranța” prin activitatea pe care o desfășoară în prezent dorește să vină cu abordări inovative în sporirea șanselor de angajare și ocupare pentru persoanele cu dizabilități și familiile lor, fiind focalizată pe pilotarea diverselor modele de angajare și ocupare pentru persoanele

cu dizabilități, printre care:

- ⇒ crearea locurilor de muncă în cadrul întreprinderii sociale;
- ⇒ crearea atelierului protejat de crearea a cărților senzoriale
- ⇒ și incluziunea pe piața muncii prin prestarea serviciului de asistență la locul de muncă și mentorat în angajare.

Sursa: [Centrul „Speranța”](#).

Cine beneficiază de Tratamente balneosanatoriale - gratis?!

Casa Națională de Asigurări Sociale distribuie prin intermediul Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale (CTAS) bilete de tratament balneosanatorial persoanelor prevăzute de Legea nr. 190-XV din 08.05.2003 cu privire la veterani, adică cei care au statut de veteran.

Veteranii de război, cu statut de persoane cu dizabilități, sînt asigurați cu bilete pentru reabilitarea medicală gratuită odată la trei ani. Este semnificativ faptul, că legislația permite invalizilor de război (doar invalizilor de război) de a alege între biletul de reabilitare sau compensația costului mediu al biletului. Este drept, că invalizii de război pot beneficia de bilet gratuit în fiecare an, iar compensația se achită odată la doi ani.

În anul curent au fost plătite compensații în schimbul biletelor de tratament pentru 113 invalizi de război în sumă de 663,3 mii lei.

Pentru restabilirea sănătății prin tratament balneosanatorial a persoanelor îndreptățite prin Legea nr. 190-XV din 08.05.03 cu privire la veterani, pentru anul 2016 sînt prevăzute mijloace în sumă de 39 milioane de lei. Plata biletelor se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat.

Pentru organizarea tratamentului balneoclimateric în anul 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a încheiat contracte de procurare a biletelor de tratament cu diferite instituții specializate. Biletele s-au procurat conform cerințelor Legii nr. 96-XVI privind achizițiile publice din 13.04.2007.

Pentru persoanele îndreptățite prin Legea nr. 190 din 08.05.03 cu privire la veterani au fost procurate bilete de tratament în stațiunile „Struguraș” de la Cocieri, r-nul Dubăsari; „Bucuria-Sind”, Vadul-lui-Vodă; „Nufărul Alb” din or. Cahul; „Codru” din Călărași; la sanatoriul-profilatoriu „Constructorul” din Chișinău, precum și în sanatoriile din Ucraina: „Orizont” din Sergheevca și „Moldova” din Truskaveț. În mediu, costul unui bilet la sanatoriu este de aproximativ 6 mii de lei.

În anul curent la compartimentul recuperarea sănătății veteranilor, conform Legii nr. 190-XV din 08.05.2003 cu privire la veterani pentru semestrul I, au fost procurate 2027 de bilete. La momentul actual au fost eliberate 1582 de bilete, dintre care 235 de bilete au fost eliberate veteranilor de război și 19 bilete invalizilor de război.

Biletele se repartizează pentru fiecare raion în parte proporțional numărului de beneficiari conform categoriilor de persoane îndreptățite prin Legea cu privire la veterani după care sunt transmise la CTAS.

Sursa: <http://cnas.md/libview.php?l=ro&idc=360&id=3638>

**EDIFICAREA
UNUI „POD DE COMUNICARE”
PROACTIVĂ – DEMERS
PENTRU INCLUZIUNEA SOCIALĂ
A PERSOANELOR
CU DIZABILITĂȚI DE AUZ**

Acest proiect este realizat de Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire din Republica Moldova (Alianța CCAIT), în parteneriat cu Asociația Surzilor din Republica Moldova, cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei și de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

Chișinău - 2016

Redactori: Ion Ciobanu și Mariana Țibulac-Ciobanu

Această publicație este realizată de Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire din Republica Moldova, în parteneriat cu Asociația Surzilor din Republica Moldova, în cadrul proiectului „Edificarea unui „pod de comunicare” proactivă – demers pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități de auz”, implementat cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei și de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.